

Ethisch comité
Jaarverslag 2022

Samenvatting

- Adviesorgaan als resultaat van de eerste jaargang van SIP
- Oprichting: januari 2019
- 10 leden: 6 vennoten die uitgeloot werden, 2 externe deskundigen, 2 vaste medewerkers
- 12 vergaderingen in 2022
- 4 gevallen behandeld
- Afwerking van het huishoudelijk reglement
- Oprichting van een gedeelde cloud voor de leden van het ethisch comité
- Afronding van de vragenlijst over het gevolg dat aan de aanbevelingen gegeven werd
- Contact: comite.ethique@smart.coop

I. DE SAMENSTELLING VAN HET ETHISCH COMITÉ

In 2022 bestond het ethisch comité uit:

- 2 vennoten van categorie B (vaste medewerkers): Sonia Kenis, adviesverlener Smart, en Sarah de Heusch, medewerker institutionele betrekkingen bij de Algemene Directie en voorzitter van het ethisch comité.
- 2 externe deskundigen: Monique Boulad, voormalig voorzitter van het ethisch comité van de Federatie van Franstalige wijkgezondheidscentra, en Gabriëlle Mirbeau, voormalig lid van het ethisch comité van Coopaname.
- 6 leden die vennoot zijn van categorie A: Ann De Visscher, Laetitia De Vuyst, Lucas Lecomte, Marc Descamps, Régis Dumont en Séverine Lacante.

Eind 2022 werd in samenspraak met de RvB een besluit genomen over de binationale dimensie (FR-BE) van het comité, met name dat het comité vanaf dan enkel een Belgische dimensie zou hebben.

Mandaten zijn twee jaar geldig en kunnen op de datum van indiensttreding bij het ethisch comité verlengd worden. Er is nog een lid van Smart Frankrijk aanwezig in het comité. Hij vernieuwde zijn mandaat begin 2022 en heeft beslist om het in januari 2024 te beëindigen, en vanaf dan dus ook niet meer aan het ethisch comité deel te nemen.

In 2022 had het ethisch comité geen secretaris omdat de vorige persoon niet vervangen werd, maar dat stond de goede werking van het comité in de weg. Het bracht extra werk mee voor de voorzitter, die binnen de coöperatie ook nog andere functies bekleedt. Bovendien is het niet makkelijk om allemaal samen nota te nemen, niet alleen omdat het moeilijk is te discussiëren en tegelijk nota's te nemen, maar ook omdat de meeste leden van het comité het niet gewend zijn om nota te nemen. Na enkele maanden kwam het ethisch comité tot de vaststelling dat de functie van secretaris essentieel is en dat de afwezigheid ervan nefast is voor de kwaliteit van het werk. In 2023 zullen twee personen van het algemeen secretariaat de taak van secretaris van het ethisch comité delen. Ze zullen enkel nota nemen tijdens de vergaderingen en instaan voor de organisatie van de vergaderingen.

II. ACTIVITEIT 2022

Vergaderingen van het ethisch comité en werkmiddelen

In 2022 kwam het ethisch comité 12 keer bijeen (een keer per maand, behalve in maart). Dan hielden ze verschillende vergaderingen rond een complex en dringend onderwerp). Vergaderingen duren doorgaans 3 uur.

Naast de maandelijkse vergaderingen organiseerde het ethisch comité een infosessie voor de vennoten in het kader van de activiteiten in de aanloop naar de formele algemene vergadering.

Een van de leden van het ethisch comité neemt ook deel aan het stuurcomité van het diversiteitsplan van Smart. Een van de begeleidende deskundigen is bovendien gespecialiseerd in de diversiteitsproblematiek. Het stuurcomité van het diversiteitscomité heeft niet vergaderd.

Alle leden van het ethisch comité worden vergoed voor het werk dat ze sinds juni 2021 hebben gedaan. De uitgelote leden en de externe deskundigen worden vergoed volgens het barema dat gebruikt wordt voor de personen die prestaties uitvoeren in verband met het coöperatief leven van Smart. Voor wettelijke redenen krijgen de vaste medewerkers sinds 2019 hun uurloon betaald (de gepresteerde uren worden als werkuren beschouwd).

In 2022 stelde de voorzitter van het ethisch comité alle documenten van het comité (verslagen, agenda's, aanbevelingen enz.) in een cloud ter beschikking van de leden van het comité. Ze kreeg daarvoor hulp van het team Coöperatief leven. Het is een centraal werkmiddel waarin alle documenten van het comité opgeslagen worden om het werk van de leden te vereenvoudigen. Eind 2022 werd de cloud voor het eerst gebruikt.

In 2022 werd de vragenlijst voor de personen en diensten die aanbevelingen kregen van het ethisch comité afgerond. De vragenlijst werd door het comité opgesteld en vormgegeven met de hulp van de Directie Informatieciëns (DSI). Het doel: bepalen of de aanbevelingen van het ethisch comité begrijpelijk en relevant zijn en gevolgd worden. De vragenlijsten worden in de loop van 2023 verstuurd.

Behandelde onderwerpen

In 2022 behandelde het comité vier cases (een aangebracht door een afgevaardigd bestuurder, twee aangebracht door leden en een laatste door het vaste personeel van Frankrijk). Het comité trok een lastig onderwerp naar zich toe, waardoor het huishoudelijk reglement van het ethisch comité op vraag van de Raad van bestuur kon afgerond worden. Het comité spendeerde dan ook verschillende vergaderingen aan de afwerking van zijn huishoudelijk reglement, dat goedgekeurd werd door de RvB en beschikbaar is op de internetpagina's over het comité.

Het eerste onderwerp ging over intieme relaties op het werk. Het comité gaf aan dat intieme relaties op het werk niet als enige moeilijke situaties op het werk kunnen creëren. Hechte vriendschappen kunnen de dynamiek in een team ook verstoren. Als het echter niet mogelijk is om intieme relaties of hechte vriendschappen op het werk te vermijden, kunnen we een kader invoeren om het ongemak op het werk te kunnen uitdrukken en het indien nodig te verhelpen. Deze aanbeveling werd aan de afgevaardigd bestuurders en de afdeling HR doorgegeven.

Een tweede onderwerp dat dicht aanleunde bij het eerste heeft betrekking op de vraag van een vennoot van categorie A die zich kandidaat stelde voor de Raad van bestuur (en verkozen werd). Hij vroeg aan het ethisch comité of het een ethisch probleem was dat hij een koppel vormt met een lid van het vaste personeel. Het ethisch comité stond niet weigerachtig tegenover zijn kandidatuur zolang hij zijn situatie duidelijk uitlegde.

Nog een lastig dossier om te analyseren, was het plan om de werkgelegenheid veilig te stellen in Frankrijk. Ook dit onderwerp vereiste dat het ethisch comité verschillende keren bijeen kwam. Het comité stelde zich in de plaats van de vennoten en gebruikers van Smart om het onderwerp te behandelen en analyseerde de officiële communicatieberichten die ze ontvingen (mails en brieven van de vertegenwoordigingsorganen van het personeel, de Belgische RvB en de Franse directie). Uit die bronnen kwamen spanningen naar voor in de Franse coöperatie die vooral voortkwamen uit een klassieke houding van wantrouwen tussen werknemers en werkgevers, een dynamiek waaraan de coöperatie zou moeten kunnen voorbijgaan. Bovendien bleek uit de bronnen dat er een gebrek aan duidelijkheid over de feiten was. Die verschillen tussen waarden en de manier van doen zetten het ethisch comité

ertoe aan zich over het geval te buigen en Smart (zowel Frankrijk als België) aan te bevelen om nog meer in te zetten op een coöperatieve dialoog.

Een ander geval dat behandeld werd, was iemand die zich wilde inschrijven voor een Activiteit Smart en erop aandrong om een fysieke afspraak te krijgen. Uit de schriftelijke communicatie tussen de adviesverleners en zelfs de directeur van de DOP bleek dat de persoon het inschrijvingsformulier niet had ingevuld en bovendien verschillende keren de beschrijving van diens activiteit had veranderd, wat bij Smart voor wantrouwen zorgde. Het ethisch comité verklaarde de case als niet-ontvankelijk

III. VOORUITZICHTEN 2023

Bepaalde onderwerpen werden in 2022 besproken, maar zullen pas in 2023 als aanbeveling geformuleerd worden. Aangezien de voorzitter van het comité alles alleen moest draaiende houden, kon ze niet analyseren of de aanbevelingen van het ethisch comité opgevolgd werden, een taak die in 2022 gelanceerd had moeten worden.

De behandelde onderwerpen worden voorgesteld in de jaarverslagen om het werk van het comité toegankelijk te maken voor alle vennoten en de Smart-gemeenschap. Met het oog op meer transparantie wordt er nagedacht over de noodzaak om alle aanbevelingen ook op de site van Smart te publiceren. Het ethisch comité moet ze anoniem maken om de aandacht te vestigen op de uitdagingen in plaats van op de personen. Maar moet alles gepubliceerd worden? Zeker wanneer het behandelde geval ook betrekking heeft op andere instanties? Of wanneer het gaat over beslissingen die nog niet helemaal genomen zijn of delicate onderwerpen? Wat als de personen die het comité aanschrijven de aanbevelingen niet willen laten publiceren?

In 2023 zal er ook ruimte zijn voor de verschillende instanties van Smart om elkaar beter te leren kennen om de dialoog en het wederzijdse begrip tussen de verschillende bestuursorganen van Smart te bevorderen (Raad van bestuur, directiecomité, ondernemingsraad, comité voor preventie en bescherming op het werk (CPBW), en ethisch comité).

Bovendien zal het comité gedeeltelijk vernieuwd worden, met een nieuwe vennoot (om Régis Dumont te vervangen) en twee nieuwe leden van de vaste teams, om Sonia Kenis en Sarah de Heusch te vervangen. Voor de functie van voorzitter zal een overgangperiode in acht genomen worden.